

Đề bài

*Phân tích vẻ đẹp lãng
mạn trong truyện*

**“Mảnh trăng
cuối rừng”**

của

Nguyễn Minh Châu.

Bài làm

Nhiều người cho rằng những vẻ đẹp lãng mạn chỉ xuất hiện trong thời bình, chiến tranh chỉ dành chỗ cho những gì ác liệt, mạnh mẽ, không còn chỗ dành cho cái đẹp, càng không có chỗ dành cho lãng mạn. Thực ra, chiến tranh dù ác liệt đến đâu cũng không thể tiêu hủy hết cái đẹp, nhất là cái đẹp chân chính. Đó là sự thật mang ý nghĩa lãng mạn. Chắc hẳn Nguyễn Minh Châu đã muốn nói lên điều ấy qua truyện ngắn “*Mảnh trăng cuối rừng*”, một trong những truyện ngắn hay nhất của Văn học Việt Nam hiện đại.

Trước hết cần nhớ rằng Nguyễn Minh Châu viết “*Mảnh trăng cuối rừng*” vào lúc cuộc chiến tranh phá hoại bằng không quân của Mỹ đang bước vào thời kỳ ác liệt trên miền Bắc, trong khi với mấy chục vạn quân viễn chinh, cuộc chiến tranh xâm lược của Mỹ đang được tăng cường mở rộng trên miền Nam nước ta. Chính trong bối cảnh như thế, Nguyễn Minh Châu đã giới thiệu với người đọc một cuộc gặp gỡ lạ lùng và thú vị trên một chuyến xe chở hàng ra trận. Vẻ đẹp lãng mạn của câu chuyện bắt đầu từ cuộc gặp gỡ này. Trong bóng tối vừa phủ xuống, giữa không gian đầy đe dọa của bom đạn và ánh pháo sáng, trên chiếc xe bắt đầu lăn bánh của Lãm, xuất hiện tiếng nói của một cô gái, cô gái lại tự xưng là “*đàn ông*” bằng một giọng con gái rất thanh tao, rồi lại nói là đi nhờ xe đến thăm người yêu. Cuộc chiến tranh hầu như bỗng dừng lại, bởi ai lại ra phía mặt trận để tìm người yêu, để đến với một cuộc hẹn hò. Trên con đường đi tới, chân dung của cô gái đi nhờ xe cực rõ dần ra, đẹp dần lên. Đầu tiên, cô ấy xuất hiện với những bàn chân thanh tú khi Lãm từ dưới gầm xe nhìn ra, qua ánh sáng của những chiếc xe xích đang chạy qua. Sau bàn chân thanh tú, Lãm nhìn thấy cô gái với dáng người thon thả từ mái tóc đến bàn chân, từ quần áo đến chiếc nón lá trên đầu, cái làn trên tay cô gái. Tất cả đều giản dị, gọn gàng, đều gọi lên cái đẹp. Những vẻ đẹp ấy, cái vẻ thanh tú gọn gàng ấy hình như hoàn toàn tương phản với không gian xung quanh, một vùng bị bom đạn cày xới dữ dội như chỉ còn bùn đất, hố dọc, hố ngang, những cây rừng bị quật gốc, bị chém nát hay cháy rụi.

Rồi vầng trăng xuất hiện ở cuối rừng, với ánh trăng dịu dàng phủ xuống bốn bề không gian. Ánh trăng đẹp đến nỗi người ta tưởng không thể có thật. Rồi trong ca-bin của chiếc xe đang trên đường ra trận, bên cạnh người lính lái xe là một cô gái đẹp. Dưới ánh trăng, cô gái ấy trở nên đẹp lạ thường, một vẻ đẹp khiến bất kỳ ai cũng phải đắm say, một vẻ đẹp khiến người ta nghĩ đến những điều tốt lành, phải quý trọng, bảo vệ như những gì thật quý giá của cuộc đời. Rồi ta biết cô gái tên là Nguyệt. Nguyệt nghĩa là trăng. Cái tên ấy thật hợp với cô gái lúc này chiêm bao. Trên chiếc xe ra trận, cô gái thật sự là một vầng trăng, vầng trăng của con người trong khi vầng trăng của thiên nhiên đang ngự trị trên bầu trời. Thế là, ở cuối khu rừng bom đạn này đồng thời xuất hiện hai vầng trăng.

Đến cuối câu chuyện, người đọc sẽ được biết rằng việc cô gái nói đi thăm người yêu là có thật. Cả chàng lái xe tên Lãm cũng đang có cuộc hẹn hò với người yêu. Cả hai người đang tìm đến nhau, thế mà gặp nhau trên cùng một chuyến xe, đối diện, chuyện trò với nhau mà hai người lại không hề biết nhau. Chính đó là chỗ thú vị của câu chuyện này, đó cũng là một vẻ đẹp, một điều lãng mạn của cuộc gặp gỡ này.

Tuy vậy, đó chưa phải là tất cả những gì lãng mạn trong truyện ngắn này, càng không phải là chỗ lãng mạn chủ yếu của câu chuyện này. Vẻ đẹp lãng mạn của truyện ngắn bắt nguồn từ chính nhân vật, từ chính cô gái tên Nguyệt ấy. Đó là một cô gái đẹp. Một cô gái đẹp thanh tú, tươi trẻ cả trong một cuộc sống như thế, giữa một không gian khốc liệt như thế, cô gái ấy phải thật đẹp, đẹp từ bản chất. Không một vẻ đẹp giả tạo nào có thể chịu đựng nổi sự thử thách của hoàn cảnh sống như thế.

Có thể coi Nguyệt như vẻ đẹp toàn bích, đẹp từ vẻ ngoài đến bên trong tâm hồn, từ khuôn mặt, dáng người, trang phục cho đến ước mơ, tính tình, hành động, tình cảm. Vào những năm mà đất nước kêu gọi tuổi trẻ đến với những miền xa xôi và gian khổ để góp phần xây dựng đất nước, Nguyệt đã tình nguyện lên miền Tây, đến với những con đường mới mở. Ở đó, Nguyệt được đem tuổi trẻ của mình thử thách trong gian khổ, được thấy những miền đất xa xôi, được góp sức tạo nên những con đường cho sự phồn vinh của đất nước. Sống như thế là sống đẹp, sống có lí tưởng, sống có những ước mơ lãng mạn. Chính giữa cuộc sống gian nan và lãng mạn này, Nguyệt lại có một tình yêu lí tưởng. Chỉ biết về một người con trai qua những bức thư của anh ta cho chị gái, Nguyệt đã yêu người con trai ấy. Nguyên nhân thật đơn giản: đó là một chàng trai có ước mơ đẹp và dám sống đẹp. Nhưng đây lại không phải là mối tình thoáng qua như một ngọn lửa rom. Nguyệt bền bỉ và thủy chung trong mối tình ấy. Cô không nghĩ đến chuyện nghĩ đến người con trai khác. Cô từ chối nhiều lời ngỏ ý và cầu hôn. Có lẽ triết lí trong tình yêu của Nguyệt là: thà nuôi dưỡng một tình yêu đẹp còn hơn có thực một người yêu không như mơ ước.

Vẻ đẹp của Nguyệt thật sự đẹp, thật sự lãng mạn khi cuộc chiến tranh xảy ra. Nguyệt lại đến với miền Tây, lần này là nơi có những con đường ra trận. Cô đã chọn những con đường bởi vì đây là nơi gian khổ, cần những con người nhiệt tình và dũng cảm, đây là nơi Nguyệt có thể góp phần vào cuộc chiến đấu bảo vệ đất nước. Ngoài ra, đây còn như là nơi hò hẹn, nơi mà những chuyến xe của Lãm, người cô yêu có thể đi qua.

Cuộc gặp gỡ tình cờ giữa Lãm với Nguyệt trên chuyến xe buổi tối hôm ấy là dịp để Nguyệt bộc lộ vẻ đẹp của mình, đặc biệt là vẻ đẹp trong tâm hồn cô. Hãy nghe cách nói bình thản của Nguyệt khi Lãm nhầm tưởng ánh trăng là ánh pháo sáng: *“Không phải pháo sáng... trăng đấy anh ạ!”*. Đó là sự bình tĩnh nhưng đó là sự dũng cảm, một sự dũng cảm đã trở thành bản chất trong tâm hồn Nguyệt. Khi xe chở cô đến Ngâm Đá Xanh, đáng lẽ

Nguyệt đã xuống như ý định ban đầu của cô, nhưng nghĩ đến đoạn đường ác liệt trước mặt, Nguyệt đã đi thêm một đoạn nữa. Cô nói rất đơn giản: “...*Chẳng lẽ lúc khó khăn em bỏ anh ư?*”. Câu nói giản dị mà đẹp đẽ biết chừng nào. Tâm hồn Nguyệt đã sáng bừng lên trong câu nói ấy. Đối với Nguyệt, sự quan tâm đến người khác, sự sẵn sàng chia sẻ khó khăn, chia sẻ ác liệt, kể cả chia sẻ cái chết, sự sẵn sàng chia sẻ khó khăn, chia sẻ ác liệt, kể cả chia sẻ cái chết, đã là một lối sống quen thuộc. Một điều không thể khác được. Câu nói giúp ta hiểu vì sao trong những năm qua, Nguyệt đã sống đẹp như thế. Với tấm lòng như vậy, Nguyệt đã bình tĩnh giúp Lâm đưa xe qua đoạn đường đầy nguy hiểm. Với cô lúc này, sự sống của Lâm rất cần, chuyến xe ra trận của Lâm cần phải đến mặt trận.

Sau những đợt bom của máy bay, Nguyệt bị thương nhẹ. Vết thương, bom đạn không hề làm cho vẻ đẹp của Nguyệt mất đi, trái lại làm cho Nguyệt trở nên thật đẹp. Lâm nhìn Nguyệt, thấy Nguyệt như một con công vừa tắm, đẹp đến làm cho người ta say mê. Điều đó nghĩa là gì? Nghĩa là những vẻ đẹp chân chính có thể vượt lên, chiến thắng sự tàn bạo, sự hủy hoại của chiến tranh.

Cuối câu chuyện, người đọc biết rằng, Nguyệt đã đến Ngâm Đá Xanh để gặp Lâm. Lâm trở lại nhưng vì muộn không gặp Nguyệt. Thế là hai người yêu nhau vẫn chưa được gặp nhau. Tuy vậy, mối tình của họ vẫn còn đó, tha thiết, thủy chung, bền bỉ và lãng mạn.

Nguyệt là ai? Nguyệt là một cô gái Việt Nam bình thường. Ở Nguyệt, có những nét đẹp của người phụ nữ Việt Nam truyền thống: đẹp, dịu dàng, nhân hậu, thủy chung. Nguyệt còn là một cô gái Việt Nam sống vào một thời điểm mà cuộc chiến đấu để xây dựng và nhất là bảo vệ đất nước đã bồi đắp cho con người những phẩm chất mới: dũng cảm, anh hùng. Ở Nguyệt đã có sự kết hợp giữa phẩm chất truyền thống và phẩm chất thời đại ấy. Nguyệt là một cô gái cụ thể, Nguyệt cũng có thể là một cô gái Việt Nam nào đó, những cô gái Việt Nam giản dị đã gắn bó tuổi trẻ của mình với cuộc chiến đấu trên những nẻo đường của đất nước thời chiến tranh. Nhân vật Nguyệt rất chân thật, những vẻ đẹp của Nguyệt đều có thật. Những vẻ đẹp ấy đã đứng vững trước cuộc đấu tranh tàn khốc và đã chiến thắng nó. Cái đẹp ở đây vừa chân thật nhưng cũng vừa rất lãng mạn là chính vì thế.

Cuộc chiến tranh chống xâm lược đã đi qua hơn 20 năm, những con người thời đấu tranh đã trở về cuộc sống hòa bình. Đọc lại truyện “*Mảnh trăng cuối rừng*” của Nguyễn Minh Châu lúc này, ta được gặp lại một thời kì của đất nước, thời kì mà mỗi con người đều lấy việc sống cho đất nước là điều đẹp nhất. Vẻ đẹp của họ như một lí tưởng sẽ còn mãi.